

Ona Šimaitytė-Račkauskienė

Grafikė Ona Šimaitytė-Račkauskienė gimė 1943 metų rugsėjo 10 d. Vanagiškių kaime, Panevėžio rajone. Augo gausioje septynių vaikų šeimoje. Mokėsi netoliese esančioje Šakiškių septynmetėje, vėliau Pumpėnų vidurinėje mokyklose. Gretimame Paliukų kaime – skulptoriaus Juozo Zikaro gimtinė. Tėvo gimtinėje lankydavosi skulptoriaus dukra Alytė Zikaraitė. Pamačiusi moksleivės Onutės Šimaitytės piešinius, skatino ją stoti į Kauno meno mokyklą. Kadangi šeima sunkiai vertėsi, Alytė Zikaraitė Kaune globojo mergaitę, priėmė gyventi savo namuose.

Grafikė Ona Šimaitytė-Račkauskienė.
2001 m. PAVB RS, f. 45–150.

Baigusi Kauno meno mokyklą, 1965 m. O. Šimaitytė įstojo į Vilniaus dailės institutą (dabar Dailės akademija) ir 1972 m. įgijo grafikos specialybę. Pagal paskyrimą turėjo išvažiuoti į Klaipėdą, tačiau liko Vilniuje. Bendradarbiavo „Lietuvos pionieriuje“, „Jaunimo gretose“, iliustravo knygas. Kurį laiką dirbo „Tėvynės“ kino teatre apipavidalintoja. Sukūrusi šeimą ir paauginusi sūnus vis tiek paliko Vilnių ir išsikėlė į vyro Romualdo Račkausko gimtinę – Klaipėdą. Agluonėnuose, uošvių namuose, įsirengė dirbtuvę. Jau daug metų O. Šimaitytė-Račkauskienė dirba įvairiose grafikos srityse. Nuo 1980 metų – Lietuvos dailininkų sąjungos narė. Kuria estampus, ekslibrisus, monotipijas. Dailininkės grafikos motyvai, kaip ir tarmė, atsinešti iš gimtojo kaimo. Kūriniuose dominuoja augalijos pasaulis, etnografiniai, sakraliniai elementai, pastabus, skausmingas žvilgsnis į niokojamą gamtą. Gamtos gelbėjimui sukurtas visas ciklas estampų. Ypač susidomėjo ekslibrisu, kai 1987 m. dalyvavo konkurse „Panevėžys 1917–1987 metai“ ir laimėjo pirmą premiją. Juozo Zikaro 110-osioms gimimo metinėms surengtame ekslibrisų konkurse tapo laureate. Nuo to laiko neatsisako dalyvauti visuose tarptautiniuose ir šalies ekslibriso konkursuose. Juose labai dažnai grafikė pažymėta prizais, premijomis, diplomais, yra pelniusi 32 apdovanojimus. Iš viso O. Šimaitytė-Račkauskienė sukūrė 270 ekslibrisų. Jaunystėje mėgo kurti minkštus žaislus, surengusi jų dvi parodas. Dailininkės kūrybos parodos buvo organizuotos daugelyje Lietuvos miestų, Lenkijoje, Vokietijoje, Belgijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir kt.

Knygos ženklų yra sukūrusi Lietuvos žymiesiems žmonėms, institucijoms, organizacijoms, draugijoms, Baltijos keliui. Ekslibrisų motyvai realistiški, suprantami: medis, paukštis, kelias, knyga, angelas, varpas, žvakė, reiškiantys gilią prasmę, būdingą charakterio bruožą, apibendrinimą.

Dar būdama studentė Ona Šimaitytė pamatė kalnus, susižavėjo jais ir 1971 m. Baltijos šalių uolų laipiojimo pirmenybėse pelnė čempionės vardą. Kalnų trauka lydėjo dailininkę visą gyvenimą. Gal dėl to tokios emocionali, tikroviška, plastiška jos kuriamos kalnų tematika monotipijos. Ypač didelio žiūrovų susidomėjimo sulaukė O. Šimaitytės-Račkauskienės 2000-aisiais metais Panevėžio dailės galerijoje surengta monotipijų paroda.

Nors O. Šimaitytė jau beveik dvidešimt metų Žemaitijoje, bet aukštaitiškos tarmės neatsisakė ir neužmiršo. Dailininkė liko ištikima Aukštaitijos kaimui, prigimtinei tėvų žemei. Gimtinės ilgesį Onutė išsako ir lyriškais, plaukiančiais iš širdies, emocionaliais posmais.

Literatūra

1. Šimaitytė-Račkauskienė, Ona. Toli... arti, šiandien, vakar. Klaipėda, 2003, p. 4–6.
2. Šimaitytė-Račkauskienė, Ona. Noriu pasakyti. Klaipėda, 2008, p. 4–9.